

Valamikori tanítványai közül csaknem 90-en jelentek meg és többen szeretettel idézték fel óráit, koncertjeit, bámulatos szellemességét, humorát és mindenkor kifogástalan megjelenését. Ó – gondoltam – ha hallaná, hogy egykori tanítványaiban milyen komolyan él a tanítása...

Emlékehez híven befejezésül a tisztelgő egybegyűltek kórusba rendeződtek és én hálás szívvel vezényeltem el azt a kórusművet, Harmonia mundi (We gather here together with joyful heart and mind – 16. századi német dallam) amellyel Vajda Cecília hosszú éveken át minden kurzusát nyitotta. Hihetetlen, de a szellő meglengette a nyitott ablakban a függönyt... Szó nélkül is mindannyian ugyanazt gondoltuk.

Mary Skone Robertsnek nagy hálával tartozhatunk, amiért egy életen át csodálattal, hűséggel, megértéssel és őszinte szeretettel segítette Vajda Cecíliát tervei megvalósításában, idős korára sem hagyta magára, halála után kiharcolta az emléktábla engedélyezését s ahhoz méltó körülményeket teremtett.

London, 2016. április 29.

P. Ispán Franciska

Búcsúzás, emlékezés, siratás

Ha valaki elmegy, itt hagy minket, távozik az életből, ha minden halandók útjára tér, ahonnan visszatérni nem lehet – és még mennyi féle módon tudjuk kifejezni, hogy valaki meghalt.

S ha ez megtörténik, elbúcsúzunk tőle, emlékezünk rá, elsiratjuk. A közelmúlt megint többször szólított minket búcsúzásra, emlékezésre, siratásra. Nehéz feladat, még ha jó szívvel, az elhunyt személye és munkája iránti tisztelettel, barátsággal, szertettel és az eltávozottak hátramaradó szerettei iránti együttérzéssel dadoghatja is el a szavakat, róhatja a betűket az ember.

E három írásban talán nem csak a hivatalból szólók nyilvánulnak meg, s mindezt nehéz szívvel jegyzik...

Megint kialudt egy láng...

Kérem a kedves olvasót, ne vegye kegyeletsértő szójátéknak a fenti címet, amikor *Láng Józsefről*, az Argumentum Kiadó február 29-én elhunyt vezetőjétől búcsúzunk. Akik ismerték, s főleg, akik együtt dolgozhattak vele, tudják, hogy a halk szavú, a vállalt ügyekért odaadóan helytálló irodalomtörténész-könyvkiadó melegszívű ember volt, aki az irodalom, a kultúra ügyei felé nem esetenként hirtelen fellobbanó szalmaláng lel-

kesedéssel fordult, hanem egyenesen égő-világító fényforrásként szolgált. Fényforrásként, mely a tudomány s a kultúra fényét-melegét leginkább közvetve, a kiadó gondozásában megjelent munkákon keresztül tudta s tudja továbbítani az emberek felé. Mindezen célokért Láng József hetvennyolcadik életévén túllépve is szinte éjt nappallá téve dolgozott, feladatát nem ületnek, hanem szolgáltatnak tekintve, s hogy kiadója a maga kijelölte magas követelmények-

nek és a külső elvárásoknak meg tudjon felelni.

Láng József irodalomtörténészként, a Petőfi Irodalmi Múzeum kéziratárának vezetőjeként, a Móricz-, Ady- és Babits-kutatás eredményes résztvevőjeként szánta el magát 1991-ben, hogy a továbbiakban a könyvkiadás területén szolgálja a magyar kultúrát. Kiadója tudományos könyvek, szépirodalom, tankönyvek és folyóiratok gondozásával vált elsősorban ismertté.

A zenei könyvkiadás is sokat köszönhet Láng József gondosságának. Több, a Kodály életmű megismerését szolgáló kiadvány megjelentetése fűződik nevéhez. A teljesség igénye nélkül említjük meg legalább a legfontosabbakat. A Kodály kutatás eredményeinek közreadására szoros kapcsolat alakult ki a Kodály Zoltánné által vezetett Kodály Archívum és az Argumentum Kiadó között, amit egyes kötetek közös gondozása is jelez. A zenetörténészek közül Bónis Ferenc került szinte állandó munkakapcsolatba a kiadóval. Ezt igazolja több könyv is. A Bónis Ferenc szerkesztette *Visszatekintés*, tartalmában tovább gazdagodott három kötete 2007-ben látott napvilágot. Az *Utam a zenéhez* című Kodály interjúkötet Bónis Ferenc új fordításában önálló kötetként is megjelent, nemcsak a *Visszatekintés* egyik fejezeteként. Igen fontos, hiánypótló kiadvány *Kodály és a bécsi Universal kiadó 1938 és 1966 közötti levelezésének kétnyelvű kötete*, s korábbi évtizedek levélváltásainak kiadásra már előkészített – reméljük, nem hosszú időre gazdátlanra vált – gyűjteménye. Nem maradhat említetlen *Kodály idegen nyelvű leveleinek* 2002-ben megjelent kötete, melyet Legány Dezső és Legány Dénes szerkesztett. Az Argumentum kiadónak köszönhetjük, hogy több mint fél évszázaddal az első kiadás után újra megjelenhetett *Arany János népdalgyűjteménye*, melyet Kodály Zoltán és Gyulai Ágost adott közre először 1952-ben. Zárja a Láng Józsefre emlékező, köszönetnyilvánításnak is szánt felsorolásunkat Heltai Nándor munkája, a *Kodály Zoltán és szülővárosa, Kecskemét* című könyv.

Búcsúszónak legszebb talán a köszönetmondás: köszönjük Láng Józsefnek, hogy munkatársunk lett, hogy velünk szolgálta a Kodály életmű mai s jövőbeni továbbélését.

Ittész Mihály

Emlékezés Breuer Jánosra

Életének 84. évében, 2016. április 10-én elhunyt Breuer János zenetörténész, zenekritikus.

Budapesten született 1932. június 8-án. 1950 és 1958 között a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola karvezetés, majd zenetudományi szakán tanult. 1958-tól a Magyar Zeneművészek Szövetsége, majd 1990-től 1997-ig a Magyar Zenei Tanács tudományos munkatársa; 1961 és 1970 között a Magyar Zene című zenetudományi folyóirat munkatársa, 1970-től 1996-ig felelős szerkesztője. 1961-től a Népszabadság zenekritikusa volt. Fő kutatási területe a 20. század magyar zenéje. Fontosabb könyvei: Dávid Gyula (1966); Zene és bábszínpad (Szilágyi Dezsővel és Passuth Krisztinával, 1971); Harminc év magyar zenekultúrája (1975); Negyven év magyar zenekultúrája (1985); ; 13 óra Kadosa Pállal (1978); Zenei írások a Nyugatban (1978); Kodály-kalauz (1982); Fejezetek Lajtha Lászlóról (1992); Cikkeket, kritikákat, tanulmányokat publikált, előadásokat tartott. Erkel-díjas, a MAOE Zenei Tagozatának nagydíjasa, a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjének tulajdonosa.

Breuer János személyében a Magyar Kodály Társaság tiszteletbeli tagjától is búcsúzunk. Olyan zenetörténész kollégától, aki aktív évtizedeiben a Kodály-kutatásnak szorgos és eredményes munkása volt.

Több alapvető munka szerzője: Kodály-dokumentumok, I. (1976) a zeneszerzői életmű németországi recepcióját tárta fel. A folytatással, a nem kevésbé fontos francia és angliai dokumentumok feltárásával foglalkozott, de terve megvalósítására a körülmények sajnos nem adtak lehetőséget); *Bartók és Kodály* (tanulmánykötet, 1978); *Kodály Zoltán* (kismonográfia magyar és angol nyelven, 1999); *Kodály és kora* (2002) – tanulmánykötet, benne olyan fontos írsok, mint *Kodály és a mozi*. Szerkesztője a zeneszerző születésének centenáriuma alkalmából megjelent s nagyrészt a Kodály irodalom korai éveinek természetét felidéző tanulmánykötetnek: *Kodály-mérleg, 1982*. Közölt tanulmányt *Kodály és Britten* kapcsolatáról is. A legfontosabb mind között a *Kodály-kalauz*, mely 1982-ben jelent meg magyarul, majd 1990-ben angolul is. A Kodály műveivel ismerkedőknek nélkülözhetetlen segédkönyv ma is és még marad sokáig.

Mindezekért hálával és tisztelettel emlékezünk Breuer Jánosra.

Ittész Mihály

Búcsú Dr. Joób Árpádtól – Debrecen, 2016. 05. 27.

Valamikor az életében – akarva, vagy csak tudat alatt – legalább egyszer minden ember felteszi magának a kérdést: mi dolgod a földön?

Márai Sándor élete alkonyán így válaszol:

„Egyetlen dolog, létezésed egyetlen értelme a földön, hogy megismerd az emberi és a világi dolgok igaz természetét, az emberi és világi tünemények összetartozását s méltányosan viselkedj akkor is, ha embertársaid méltatlanul viselkednek.”

Vajon mit jelentett ez az intellemt kedves barátom, Joób Árpád életében?

Egy ritka és önmagához is szigorú emberi tartást. Olthatatlan szorgalmat, alkotó aktivitást, az igazság és a teljesség keresését. Kutatást és önvizsgálatot, értékmentést és értékteremtést. Becsületet, jeles elődeink szellemi hagyatékának védelmét. Joób Árpád ízig-vérig magyar ember volt, fiatal korától gyűjtötte, megszólaltatta, majd tanárként továbbadta a magyar zenei hagyomány általa elérhető körét.

A Jóisten gazdag étellel, temérdek munkával ajándékozta-áldotta meg őt. Bárhová is állította, minden feladatát igyekezett a legmagasabb erkölcsi mércével teljesíteni, mindamellettt épített, feladatot adott, távlatot rajzolt, irányt mutatott önmagának és a környezetében élőknek, családnak, kollégáknak, barátoknak, tanítványoknak.

A Délibáb együttes létrehozója, évekig vendégtanár Finnországban, a Debreceni Kodály Kórus igazgatója, majd a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola tanszékvezetője volt. A főiskolán megszervezte az országosan is egyedülálló népzene-tanári szakot, amire ebben az országrészben különösen nagy szükség és igény mutatkozott. Folyamatosan kereste az iskolai énekoktatás javításának módzatait, emellett népdalkörök patrónusa, szakmai tanácsadója, daloló közösségek megálmodója, vezetője is volt. Könyvei, előadásai a szakterület legértékesebb darabjai között vannak.

Civil szervezetekben is tevékeny, a Magyar Kodály Társaság és a Vass Lajos Népzenei Szövetség elnökségi tagja. Bámulatos, miként volt ereje, ideje minderre! Egy átlagembernek ezekből egy feladat is elég.

A Debreceni Kodály Kórusban évekig dolgoztunk vállatveve, ő igazgatóként, én vezető karnagyként. Elmondhatom, életem talán legszebb évei voltak azok, amikor az együtttest addig nem tapasztalt elismertséghez, megbecsüléshez és lehetőségekhez juttatta. Kár, hogy ezt legtöbbször csak késve ismerték fel!

Teljes életet élt. Tudott haragudni és megbocsátani, hibázni és megbánni. Vagyis a szó legnemesebb értelmében ember volt. Imádott síelni,

de eközben sem feledkezett mag a családjáról, legtöbbször a „Téli utazás” igazi családi ünnep volt feleségével, gyermekeivel, unokáival. Nyáron meg fakardot, pajzsot faragott az unokáinak, de készített kecskedudát, restaurált régi családi bútordarabot is. A népzeneudósi munkáját a Zemplénbe is magával vitte, de időnként elővette a pipáját és elmélázva leült, hogy megpihentesse szemeit Vágáshuta szelíd lankáin. Volt, hogy reggel előkapta a dudáját és egy messze hangzó népdallal ébresztette a falu népét.

Képes volt 300 kilométert autózni, hogy egy órát töltsön a barátjával, vagy négyszer-ötször visszamenni egy nyírségi faluba, hogy lefényképezze a templomot vagy egy régi sírkövet, amire szüksége volt a soron következő előadásához.

Szinte lehetetlen felsorolni mindazt, amiben tevékeny volt. Tele tervekkel, mindenféle munkák kellős közepén, váratlan távozása ezért is megdöbbentő és olyan fájdalmas.

Az embernek nem az fáj leginkább, ami rossz, hanem az, ami jó és nincs!

Adjon vigaszt gyászunkban mindnyájunknak az, hogy a Teremtő nem a „rettenetes”, hanem a „jóságos” kezével hívta őt magához. Az űrt, ami utána maradt, halálunkig érezni fogjuk.

Kölcsey Ferenc unokaöccséhez írott intelmeiben olvassuk:

„Az emberi tehetség parányi lámpa, mely egyszerre keskeny kört tölthet meg fényével, s ha egy helyről másra hurcoltatik, setétséget hagy maga után.”

Ezt a fényt, a tehetség fényét sugározta Árpád élete mindnyájunk felé. Boldogok lehetünk, hogy ismertük őt. Feltoluló emlékeinket, érzelmeinket öntsük most azokba az énekekbe, melyekkel utolsó útjára kísérjük. Drága Barátom, Örökös Igazgatóm, legyen örök nyugalmad békesség!

Erdei Péter

Április 23-án
a Kodály Kamaraének
Találkozón
még együtt voltunk...

